

VENTA
30 exemplars 1 pesseta

Un número solt
5 céntims

SUSCRIPCIÓ

ESPAÑA
Un trimestre 1 pesseta

EXTRANGER
Un trimestre 2 pessetas

PERIÒDICHI POLITICH VERMELL.

LO GRAN BUNYOL

Dilluns à la nit, després d'un bombo y unas campanillas de mil alcaldes anunciant la grandiositat y magnificència de la cabalgata en honor à Colón, va sortir al carrer aquesta gerraan suntuositat riustuuletina-municipaleca-barcelonina-exposicionera.

Barcelona en pes s' havia llençat al carrer y en los pobles dels voltants no hi quedaren més que vells y criatures, y 'ls trens de totes quatre parts de Catalunya arribaren tot lo dia atestadíssims de passatgers. Sols aixís se comprèn l'immensa gentada que per tot obrueia l'Espa.

En fi, que la cabalgata fou un gran bunyol, sobretot en lo que distingeix lo del Ajuntament: en la organizació.

Apart aquest primordial detall tan decuydat, en la part artística hi hagué molt de bo, tant en los tipos asiàtics y africans, com en los carros alegòrics d'Europa y América. Ben organizada la cabalgata hauria resultat bona, encor que no rent com se l'ha volguda entrar abans de presentarla.

Vist lo flaco organizador del dilluns, sembla que 's tracta de ferla sortir altra nit, y 'l bon nom dels artistes que li han donat forma aixís ho requereix. Mes si aixís se fa, que no oblidin los principatissims detalls de

las visitas à la Indaspusició. Si algun mal intencionat t'explica que m'ha vist caminant ab pena, no 'n fassis cas ni sigas malicioso, que jo 't juro per las ilgas de Sant Roch y 'l gos que faig bondat y resisteixo totas las malas tentacions ab l'heroisme d'un Sant Antoni.

La carta anterior acabava en lo passeig de las instalacions dels drapayres agrícolis. La tercera visita, donchs, l'hi dedicada à lo que 'n diuhem *Bellas Arts*. Preparat lo mocador per anarte aixugant los regalims de babas que 't faràn caure

En tots los tons s' havia dit que aquesta cabalgata seria lo millor de tot lo que s' haguda vist à Barcelona durant la Exposició, y per lo tant ningú volia perdre la ocasió d' admirarla. A les nou totes de sortir dels grans solars del carrer de Ronda de Sant Pere, y tocant las nou solars de la deu, y ni 's mila de comensar à sortir. Per fi allà prop de las onze, quan ja tothom estava tip de aburrirse, comensà la funció. Pero comensà tan mal aborritse, comensà la funció. Pero comensà tan mal aborrida, que allò semblava un mercat de Calaf. Los tips de les cinch parts del món, en hoch d' anar cada un en lo propu que li corresponia y junt ab lo corresponent carro-maso, anaren barrejats que era un gust. Al costat d' una carreta de valencians moros del Rif y egipcis y andalusos barrejats. Veritat que aixó era à la Rambla y ara'n ja prop las dues de matinata y 'ls comparsas deuen ja estar tot aborrits y cansats de tan llarga passejada. D' estar trencada la professó, no ne parlem: cada trencadura era à lo menos d' un kilòmetro. Aixís se comprèn, que molts diguessen que à la gran cabalgata li faltaven breguers. Estava tan trencada la pobreta!

Y de llum deizembre corre. Entre que à la Rambla ja se havia apagat l'elèctric y que la cabalgata anava poch menos que à las focas, ja podiam dir *deixam encendre*.

la organizació y 'ls efectes de la llum, que brillava dilluns... per la seva ausencia.

D' altre manera serían inútils tots aqsos esforços y 'l bunyol de la gran cabalgata en honor à Colón, alcançará à tots los que hi haurán grés part, per més que l'oli y la farina li posi l' Ajuntament y 'ls seus amichs siguin los quins hagin fet lo partissio.

CARTAS A LA DONA

SOBRE LA

EXPOSICIÓN UNIVERSAL

III

NYORADA Tuyas:
Ab salut y pessetas desaijo que t' trobi la present carta. En quant à mi, poch dirte que estaries molt trempat si no fos aquells tamborinada de las montanyas russas y 'l dolor reumátich que 'm proporcionan

las bellas del PALACIO DE BELLAS ARTS. ¡Quin be de Deu! Afegurat una caixa grossa com una carradal, plena de forats y capellets ab sants y santas de pedra, bolas carregadas de angelets per los teulados, banderas per tot arreu y un reguitzell de lleons ab alas, repartits per las torres y barbaccans del Palacio. Un rengle de esglaons de *pedra maiva* s' extent al peu de cinch arcadas y deixantes portar per las empenetas de la gent, y enquantres deliciosament sorprés per los gemechs de tot lo batalló d'orgas de la iglesia. Si sixexas lo cap no veurás altra cosa que feixos de canons de llaua que 's comouhen y tronollan impulsats per las buidades elèctricas que 's hi envia un sagristá desde l' altar major. Aixó sí: es convenient no exposarse per molt rato las orellas, perque los xiulets de tantas flautas y flautins, jo crech que arribarian à ferhi nu. Aconsejlat aixís per la prudencia, m' enfilo per la gran escala de la esquerra, després de haverme disputat ab una senyora que la diposá de bastons y varas à cambi de números de carró

Y jendevant las atxas! Ja som a la primera sala. Gracias a la xerramenta d'un valencià molt enllustrat, podré ordenarte un xich las explicacions y details correspondentes. Comenzo.

SECCIÓ D'ESPANYA

77 (número del quadro). **CERDÀ** (nom del amo).—Representa una batalla de cops de pedra dels temps de Adán y Eva. Tots los bordogassos ensenyan las vergonyas a la gent, mentres los pares de la bravailla tenen la patxorra de contemplar desde 'l recó.

69. **CARBONELL**. En Toni's desespera perque se li nega l'all-y-oli; la Margarida se 'l contempla sense pendre, la pena de treure'l del apuro y en Nitús potineja las especies que s'han de tirar al arrós. En aquest quadro hi han trossos pintats de més mestre.

184. **MARQUÉS**. Un manobra disfressat de frare pregunta a una mossota *¿quins Deu hi ha?* La criatura sembla que més la preocupan los núvols que 's deuben veure per la finestra, perque li senyala 'l cel ab lo dit significanti que es tart y vol ploure. Lo caparronet de la dona de segon terme no 's relacions ab lo resto de la figura.

274. **REUSOL**. Un recó de la montanya de Montjuich, tres horas després d'un xafech.

208. **MEIRREN**. Un d'aquexos ninots que hi han a la pros dels barcos, perdut en mitj del

Océa y flotant per la superficie de las onas. 281. **E. SERRA**. *Tormentos del alma*. ¡Y be, pobre sicolat!... ¡Ja no-li tornarà més!...

UGARTS. No se quins tenen menos vergonya: los indecens que 's banyan sense calsetos ó aquells d'allí dalt que s'hi engraxan a forsa de mirarlos. Segurament que 's banyistas deuben ser treballadors d'alguna farina: aixís ho demostra lo enfarinament de las aigüas.

31. **BAZZÀ**. ¡Apa Joseph! ¡Tu si que pots ben anar al detrás d'un combragar! Lo que no te

escau, es aquest modo tan torero ab que lluheixes la capa.

323. **VILLONAS**. Interior d'una gruta. Un mestre d'estudi s'ha disfressat de frare. Cansat d'esperar que 'l ministre li pagui 'ls atrassos y no tenint res més que un llibrot y una calavera per empenyarse, decideix menjar-se una corona d'auials que Deu li envia. Los gafarrons que fan de camañich estan a punt de fregir.

217. **MONTEIRO**. ¡Valgam las unglas del gos de Sant Roch! Una dona que ha ensenya tot: uns homens embolicats ab llansols que se li acostan al llit, y, mentres ella dorm, s'entretenen pistanli 'ls bigotis y la pitrera ab color verdós com lo del rovell de las llumaneras.

185. **MASQUÉS**. Un frare preguntant a Deu ra-

biosament perque li tregui 'l mal de caixal. 22. **BARRAU**. *La rendició de Girona*, pintada demunt de dos llansols de llit de matrimoni.

85. **COLL**. Desconsol d'un pobret xacolater que ha quedat viu. Las criaturas se li agafen, ab la por de reliscar per la pendent del enrajolat.

154. Una familia convidada que espera lo faeton, desde la galeria de casa, per anar a bateig.

197. **TOREROS** de la Barceloneta acompanyant ab gratamenta de guitarra 'ls *meneyos* d'una *ballaora* lleganyosa.

240. Una dona que plora perque ha trencat lo cantí.

148. D'aixó 'n dich humanitat. Vet' aquí una pobre minyona que no porta ni camisa y per aixó apaga la set a un avi xacros y carregat de ronya.

91. **CURACHS**. Mostruari de las aucas de soldats que fabrica l'expositor.

71. Quadro históric. Aquí 's representa lo cossi que va servir a Jesucrist per rentar los

peus dels dotze apóstols y també 'l plat ab que Pilat s'hi escalfava lo sabó moll quan tenia mal de coll.

20. **BAIXERAS**. Un xicot pastor, carregat de cabras y ab la flauta a la boca.

196. **MASÓ**. Un detall ó fragment de la festa major de Barcelona.

18. **BAIXERAS**. Uns mariners caritatius apliquen un cataplasm de malvas a la post del pit d'un pobre peixater que ha reliscat ab lo pes de la sardina.

310. **LA PLATXA**. Terta bruta, sorra bruta, aygua bruta y figuras brutes: aquesta marina necessita un bany d'aygua neta.

168. **LLIMONA**. Lo cap y un tros de bras de criatura, dos membres que reposan per separat en un bressol. Lo pobret avi que vetlla 'ls restos d'aquell infant, no pot de cap manera apartar la vista dels botons de la bragueta.

127. **GALOPRE**. Posta de sol fugitiva: de persona, cap se 'n veu...

Sols un bultó hi ha a la creu que espera una lavativa...

248. **PLANELLA RODRÍGUEZ**. Uns xinxes de la fràbrica dels Ametllons.

1. **ARRIL**. Horrorosa tempestat en las ayguas brutas del mar Roig.

198. *L'enterro de un colomista de fora*. Enterneix de debó lo veure ab quin sentiment l'acompanyan los vols de coloms que tenia lo pobre difunt!...

210. **MÉLIDA**. Una llevadora de Málaga, esperant que li paguin los honoraris.

93. **CUSACHS**. Esmorzar campestre de la tropa, concedit en celebració del *cumple años* del sogre del germá de la dida que va criar al fill de la cosina de Carlos tercer.

13. **ANGEL**. Colecció de donotas a la fresca. Allí, saltant a la lley de Deu, veurías com s'embutran las carns ab lo contacte d'un ninot de xocolata que 'l tenen estirat a terra, buscantli las pesigollas. Ara, Tuyas, ¡no t'alarmis!... recordat que son pintadas.

106. **FARRÉS**. Precaucions dels moros, quan se tracta d'un atacat de hidrofóbia.

227. **NICOLAU COTANDA**. Aquí 'l senyor *Nicolau* aprofitja la vela més grossa d'un bergantí, pera desartollarli las miserias de *El general Alvarez ante el pueblo de Gerona*.

LOS AMANTES DE TERUEL. Lo pobre Marsilla lo tenen convalescent d'intre de un caixó. Com

que pateix de palpitations, la Isabel no 's cansa de escoltari las batzegadas del cor, mentres la sogra espanta las moscas a cops de puny.

BARRUDO. Aquesta tela ja no es llansol ni vela de barco: aixó ja es la coberta d'un envelat, plena de tacas de tots colors.

101. **ECHENA**. Jesucrist increpa a una multitud de moros y venedors de dàtils y sabatillas: los hi mana que respectin a la adúltera y sobretot que la deixin tranquila en aquell moment históric que ella dedica a mossagarse las unglas.

194. **MAS FONDEVILA**. La dona del barquillero, buscant posició de cos, que li calmi lo mal de ventre.

168. **LLIMONA**. *Lo nostramo* de la balandra

Curra, amaganse 'ls ulls de poli de la má esquertra.

57. **CABA**. Exhibició dels garros de bras y pitrera d'una bona dida. Abundancia de llet.

200. **MASRIERA**. Retrató dels polvos d'arrós y vermelló de la cara de donya X.

100. **DOMINGO**. Un cap de petrotero descaimiat. M'han dit que espera que plogui per rentarse la cara.

262. **RIBERA**. Abtot y aquell caball de bastos del cotxe, es la *Sortida de ball* lo millor quadro de la sala. Esperem lo fallo del *Jurat de las eminencias*.

276. ¡Quin Sant Antoni més burro! Si jo fos d'ell, ja veurías com los trech las ganas de jugar a n'aquellas perdularias que ensenyan las indecencias!

203. **MASRIERA**. Una desgraciada senyoreta que s'amaga pels boscos, avergonyida d'aquelles manotas que la desfavoreixen.

294. **TAMBRINI**. ¡Ay, pobre *Perla!*... Si se li

acaba d'esqueixat! bons nit viola!

3723. Representació d'unas grans patillas-

sas. Encara no s'ab del cert a qui perteneixen.

232. **PALMAROLI**. Un sant ab lo coll brut, demana a la mare de Deu que li deixi per un moment la tabollola que ella porta al cap.

254. (De la escola impresionista). Com a vòmitiu segur, recomano a tots los que 'n tin-

gant necessitat, la paciència de mirarse la fatxa de aquesta momia.

260. **REYNA.** Las monjas d'un convent se acostan ab camisa al altar y ofereixen floretas a una figura de bronze.

205. **VIROLO MATTONI.** La figura de Jesucrist, se presenta entre un nuvol de farina a una gitana que vol dirli la bona-ventura. Per la forma que té la part enfarinada, se compren que en *Mattoni* tinga passió pels ous ferrats.

BELGICA

Encare que poch entença, té aquesta secció alguns quadros que valen la pena.

Ciutat com a més notables uns gossos de Meulen; una tartana de camí de Praterre; *Le naufrage de Camoens* de Slingender; un desnú femení de Herbo; lo magnífic *Troupeau de moutons* de Enri de Beul y una senyora que assentada al llit y sense camisa que, se está esperant la xacolata ab tota la poca vergonya d'aquet mon.

ALEMANIA

Ab lo número 7326 hi té en Wagner un picador de toros que no té res de típic y ab lo 41 hi exposa en Markterlink una alegoria bastant carquinyoli de la Pau. Ja s' coneix que en aquest país fins los artistes no s'ocupan d'altra cosa que d'escamotejar Carolinas...

FRANSA

150. **MOREAU DE TOUR.** La Mort de Pichegrú. Veç aquí un nom estravagant.

224. Se veu que en aquell temps despertaven a la gent a cops de sabre.

204. **SCHERRER.** Un abat del morro fort, sentintse fribellat al ull de poll, l'lena ls trastos de la professó y mana apagar las stias.

54. **DAVY-ET.** La barca de Sant Juliá, atravesa la plassa de Catalunya en un día de pluja. Finalment, l'artista de las valaduras A. P. ROLL, 'ns fa conreix las formas de una pastora

de boues, que fan venir salivera a qualsevol ull de mare; l' **ARRÉ-PRÉREL** pinta tu *Retorn de bremadoras* que val totes las pessetas; en **MOUMET** una banderota que busca níus, vestida com Adán y Eva y un altra que s' ginstia

com prencint fer entrar en gana als inexperts visitants; en **JACOBIN** un drapierre de ferro vell del temps de **Poncio-Pilat** y **DESCHANS** una pobra que demana quartos pera ferse tallar los

cabells y cambiar lo cabás dels rosegons. S'ha acabat l'arrós. Ara, **TUYAS**, fins la setmana entrant. Recados a mossen Joseph de part de **NOFRE LLONZA**

CARTAS DE FORA

Lo Bisbal y 4 Octubre de 1888.

Apréciat Director: Ahir fou un dia adonem per aquesta vila; se commemorarà l'aniversari de la victòria obtinguda lo dia 6 d' Octubre de 1809 pels republicans ampurdanesos reunits en La Bisbal, contra las tropas del govern de Madrid, y al mateix temps s'inaugurà l' monument alcaic per subscripció pública a la bona memòria dels martirs d'aquesta jornada.

Aquesta festa s'acompanya uns quants anys perque las autoritats locals no l'havien volgut permetre. ha rematat avuy ab molt més gran entusiasme, fent batzeguejor dels bisbalencs y de las numerosas comissions y forasters que dels pobles dels voltants omplian aquesta vila.

Reunida numerosa comitiva d'habitants d'aquesta comarca, acompanyats de diverses orquestes y aquelles mateixes pendons que encara se conserven foradats per las balas del enemic, se dirigiren al cementiri, abont en solemne manifestació foren trasladats las restes de aquelles víctimas al monument que tota los liberals ampurdanesos han ajudat a aixicar. En aquells moments varios oradors feren us de la paraula, y allí al peu de la nova tomba, ab sos brillants discursos, feren brutar lígimes del cor de tots aquells que recordaven tan triste com gloriosa jornada.

Al sortir del cementiri se recorregueren los principals carrers de la vila cantant himnes patriòtics y tocant las orquestas La Marcellina. Fou un día de verdadera satisfacció per tots los bisbalencs, y fins crech que per tots los ampurdanesos.

A la nit se feu una gran vetllada en lo Teatro Bisbalenc, llegistes poesias, tocantes himnes patriòtics, y cantades pels cors La Marcellina y *L Gloria d' España* del inmortel Clavé. Ademés se representà l' precidit drama en un acte *La Capilla de Lanaja*, dirigit per nostre amic Joseph Planas, que vingud a tal objecte a aquesta vila, y que tan tristats records conserva de la jornada que acaba de commemorarse.

Com lo record del 6 d' Octubre del 86 no deixarà may de ser una gloria pels liberals ampurdanesos y una vergonya per tots los governs que s'han anat al public, de aquí que sempre en aquesta liberalissima vila se procurará lluitar aquesta jornada pera mantindre viu lo foc d' amor a la Libertat.

Disposi de son amic y S. S.

Ullá y Octubre 1888

Apréciat Director: Viu en aquest poble un jove que ab los jocs del amor caygud a la rateta d' una hermosa noya, y ara aquesta infelice Bor se troba que ha donat a llum un robust y bonic fill. Donchs bé, en tal cas han acudit al rector pera que la cosa desseguida, y lo reverent, ab aquell desinterés que honra la classe ensenada, ha dit al pretendent a mari que mentre no fos fer unas honras fúnebres pel seu pare y li pagues del enterro no sé quins gastos que li reclama, no s' casaria ni tiraria aigua fresca al cap de la criatura.

Mes lo jove, que no peca de massa totes, sembla que ha dit a la noya.—Tu y jo ja no podem considerar com marit y mulier; vinatem a casa, estarem com rector y nevada, y luego ja ho andrem arreglant tot per ciell, no l'espanta.

Y aixís s' ha fet. Y ara lo clerical y la seva comparsa ven dibent que aixó es un escándol. Si aixó fos un acordat, preguntu jo, qui s' hauria la culpa? Lo jove que s' disposa noble y degudament a donar son nom a son fill, ó l' rector que per una miserable quartet impidei que s' realice tan lloable acció.

Aprendu aquí, devota; aprendu d' aquestos nous mercaders del temple com saben despreciar los bens terrenals y ab quins caritats tractan al próxim.

Disposi de son amic en diablesa Davros

Palamós y Octubre 1888

«En què s' fundé lo Sr. Neptuno de la vila de Palamós pera obligar a vos subordinats a que treguin los alumnes de la escola laica abont concorre? Será tal volta pera començar a fer patrocini y transformar da dependent en principal emigrant y molt catòlic senyor que dintre poch, segons veus volants, he d' empenyar-me ab vos? Si aquest es lo motiu, no n' farém molt de cas, perque com son rodons, y ja se sap què cosa es gana, a la R, encor que de una manera legal, sempre seria procurar feyna pel què ha de ser parent seu: al objecte donchs de fer ben popular a aquest seu próxim parent, que tant catòlic, que per major honra y gloria de Deu, quan l' ovin cridat ab totes sas forces: «Deu li feu lo per fer catòlic»

Si se servira, senyor Neptuno, contestarme ab franquesa, li regalare un trident pera que s' poguientretreure pescant bobarrós.

UN QUE FA 'L MALALY

Los aficionats als espectacles forts diuement van estar d' emborsona.

Al hipódromo hi hagué pluja y pedregada per ell tot sol, ja que en tota sas voltants, a poca distancia, no caygué ni una pedra ni una gota d' aigua, y ademés aneren de tombacions tres cabells, present mai des dels jockeys que se mostraven. Las senyals senyoritas que cabé, se desmayan al s' trepitja la cua al seu Níus pogueren diuement disfrutar al llit de tan simpáticas e interessants escenas.

Al espectacle nacional hi hagué dos banderillers ferrats al primer torn, y una bronca de desahog nacional al tercer, que durá un paravil d' hores la adreueria y mitja plasseu aná a parar a la rodona.

Ja podem fé Expositió y a Colon grana cabalgatas, que en aquestas arcaigats, no hi ha civilització.

Acaba de celebrarse en nostra ciutat, ab motiu de la Expositió, un *Congrés Económic*.

Y lo congrejat han segut nos gent de quartos y dels que may han tingud d' economisar res. De modo, que l' Congrós no pot haver deixat de ser notable en tractat de la economía... pels altres.

Mes no es allí de la economía particular delo que s' ha tractat, sino de la economía pública.

Y l' tal Congrós ha sigut convocat, patrocinat y aplaudit per en Rius y Tauler; (Sant Antoni) 'ns tregué el peu del coll ab l' economisme de tals economistas ó economistas de la cosa pública! Ara l' tal Congrós ja no es sembla una ridiculesa, sino senzillament una calamitat.

O una bronca ridícula un xich pesada.

En lo Congrós económic s' ha donat principalment la nota protestacionista.

Ab, vana. Los pobrets fabricants, reunits per la economía pública, han convingut en que més millor que pujar fins al cel los aranzels, perque aixís ells tindrán dos treglons: lo de vendre cars los gèneros de sas fabricas y lo de dedicar-se al contrabando dels gèneros estrangers. Ab las sevas solucions y lo que assenyalat al obrer y perseguit al revolucionari, lo vortas quinta economía de diners que resultaria per aquestos ricaxos a cambi de las economias de menjar que tindria de fer lo pobre.

Aixís ja no podem negar que al Congrós Económic li escavé lo nom.

Tot es segons pel costat que s' mira.

Aquestos dies havém tingut la alta hora de tiende entre nosaltres el rey de Portugal.

Y què nos s' entusiasman!

¡Y qué poc servirien per alcaldes de Barcelona!

Lo busyol en lo organizació de la cabalgata en honor de Colon se dio que s' deu a que en Rius y Tauler no volgué que s' retrasés la sortida una quinze dies a B de que l' rey de Portugal la poguda veure.

Ventatú per abont restatiera que, gracias a la visita d' un rey, fou elló un real... boay.

Al mon hi han cosas que sempre las acompaña la paga.

La Assemblies federal, reunida a Madrid, acaba d' acordar que la República federativa engrandida s' extedir y respectare del actual tots los drets adquirits.

¡També s' ha pagat als federals lo vicí d' amansir las espasas!

Aixó es una epidèmia gubernamental.

La Justicia, periódic de Madrid, s' ha proposat promoure un gran moviment en la premsa y la opinió pera demanar al Govern que la administració de justicia a Espanya siga pública y gratuita.

La pretensió es, donchs, que desaparital lo secret del sumari y tota las secrets en la formació de causas, y que s' faci de franch a taltorn tot lo que siga triada s' dirigir a la justicia.

Es no ras que dignám lo que l' colaga demiat. En un país abont ni s' pot atemoridar devant del crist. En un jutge sense que costi diners... ¡pretindem la justicia d' agra!

Aixís, si s' arregla, sera com lo de Caparrota: denunciari als periódics pidiolares.

Comet que no m' adherisco a la petició.

No m' he de acreditar en desert, picar en ferro frost, ni demanar a goberna petencionari.

Lo Sr. Rius y Tauler ha rebut ja la creu de Francisco Joseph, ab que va agraciado l' emperador d' Austria.

Y ab la creu del Sant Cristó que ara s' creu que l' Agri ciaz l' rey de Portugal.

Sola s' hauria més agraciad del mon.

Seguís de vigilar que ab tentas cruus...

Algun dia no l' clavin ab alguna d' elles.

A la coronació de la mare de Deu de la Mercé hi assistirán los Alvarcamentos de Sabadell y Vilanova.

Res, aquestas sabies corporacions no deuben saber què fer a casa seva.

Y van a passar lo rato pel vehinet.

Continúan los pastelets polítics sobre las reformas militars.

L' Advoc de Sagunto y tots los demás carcaxins de sabre que apuntalan las instituciones, posan cara com de bullid barrellantas si s' fan las reformas militars.

En Casala diu que no trinxerán ni ab lo fill de la mare que l' ha parit respecte a las ditzas reformas.

Y en Sagunto continen que ja no sab per abont girare.

Lo remey es ben sençill: se crean tants ministeris de la Guerra com generals hi han descontentos; se fa a tota ministeris y aquí pau y després quartos.

En aquest rebombori de las reformas militars, en Marrós es lo personatge polític que per ara está més identificat ab Sagunto, puig es partidari... de lo que l' altre vulgut.

Vamós, encara totem goberna segasí per algunas setmanes.

Lo ceaxe girat de la república té molt bon nas en aquestas cosas.

Se parlava d' un honor de lance, ¡dich lance d' honor entre los generals Deben y Casala, a consecuencia d' un articulo que s' deya del primer jutiant las reformas del sego.

Pero en temin, que no he arribat la sench al riu. Ni a la Casala.

Li Anzeu Obrer de Terrasa celebrà dissapte un'altra vuitada, y lo mateix va fer la Caixa dels morts de la mateixa població.

Comparar l'una y l'altra es lo mateix que posar la neu al costat del foch. A l'un puja tot bulli, la gent vesca, y la cors bategan entusiasmatament entrecreyent un pervide de justícia per soborn. A l'altra fregidor, caldu, los majoradoms y uns quans pocsos patís del treball, y expectants del que puga vindre demà.

Lo dissapte d'aquests setmana se donarà un altre concert en un altre casino de la ciutat en favor de las familias dels presos.

Axò proba una vegada més las simpatias de tot Terrasa per las victimas dels fabricants y de la justícia.

La falta d'espai no 'ns ha permès fins ara ocuparnos dels treballs disparats en la inauguració de la Caixa dels morts.

Supedim que no 'ns hem de faltar ocasions pera pendre candela en son enterro.

Ja tenim en Cànoves entre nosaltres.

Si sos amichs volen obsequiarlo, no tenen que fer més que explicarli de quina manera Barcelona ha fet per ell lo que no ha fet per ningú més. Y que no es broma.

Lo dia 28 de Juny del 84, sent president del govern en Cànoves, Barcelona tingué totas las portas en senyal de dol per haverse fusellat en Ferrandis y en Bellés a pesar de que Espanya en pes, y sobre tot Catalunya, demanà son perdó.

Que recordis a Cànoves aquell dia de dol per Barcelona, que ell no volgué evitar, y li farán un bon obsequi.

Li farán pensar que a Barcelona hi ha molts milers de personas que encara se 'n recordan.

Diuen que arribarà en Castellar.

Veurém que farà y dirà La Campana de Gracia para acreditarlo d'heredú de la revolució.

Prou li tocarà collir del tot sobre aquest extrém.

D'altra modo l'honr possibilitat passaria perils de demanyarse al saber que sos subordinats encara 'n tenen per revolucionaris.

Tant en Cànoves com en Castellar renuncien generosament a que se 'ls fassin obsequis de caràcter popular. Fan molt be.

L'entusiasme podria vessarse...

Y Deu nos en guard d'un ja està fet.

PANORAMA DIORÀMICH
COMPTAT DE DUS QUADROS

Sense gastar cap ralet (y consti que no es camelat) poden veure un panorama bonic, viciat y distorsionat. Com aquest fan barret en lloch cap mes ne veurán, puix sola cinch d'otims gasant se distorsionan una estona; avant, donchs, que es gonga bona, després vistes jotiáris.

Revisen que es de nit. Un carrer foch y emagat. En un cantó, recolzat, hi ha un polissan adormit. En l'altra un rata atrevit a un senyor dona f' assalt; si pit li agunya un punyal y 'n querris li punyal... —Així 'n son la vigilància que 'n ha en nostra capital.

Un quartet en blanquinet. Un liti de posts molt corcades, duns cad-res trencades y un munt de palla apilat. Un noyet mitj despullat demana pa ab gran dalid; y com per darli no 'n té son pare se desespera... —Aqui 'n veu ben verdadera la situació del obré.

En un carrer, de repent un pobre cau, ja rendit, perque en son cos decandit fa temps no ha entrat aliment. Un senyor passe al moment, se 'n mira ab hipocresia y tot ribant seguita sa via deixant lo allí abandonat. —Aquesta es la humanitat dels burgesos d' avuy dia.

Un regle de caramela y una colla de beatas joperades, borques, xasas y ab tois clase de mala. Tots van provechits d' aulaf, resant ab hipocresia, donant lloch ab sa mania a que marmori la gent... —Lo quadro que 's veu present figura una romeria.

Molts homes de fatta rara en confusió berrejats, bruts de pols, arrosagats y alguns ab sach a la cara. De comperar ningú para, ab aleny tota van lliurant y així 'n van escalabrant... —Tots aquests infelices son integros o mesillios que s' están fraternisant.

Una iglesia 's veu pintada, a dintre, asentats, hi han uns quants llanús escoltant tots ab la boca beclada. Desde la trona sagrada un capellá encorcat, s' expressa ab llenguatge brut aixordant ab sa palua... —Es un neo que predica lo que en sa vida ha cregut.

Un tips aquí 's veu pintat militar per lo que 's veu a jutjar pel ponat sent més d' un cop s' ha sublevat. D' honors va ten carnegat, que ab tanta creu y medalla sembla un marcant de quincalla... —Es un de tants generals molt millors a fer factas que per guanyá una batalla.

Se veu una carretera que está en malissim estat: el miri un carro encallat en lo fons de una rodeta. Lo carreté 's descompara per treure'l y 's desentrança, y ab tota sa forca y manya no pot, per mes que ho intenta... —Aquest carro representa la actual situació d' Espanya.

Una batalla aquí 's veu; fins lo mirale fe pot sanch, fumera y destrucció soxeu sols per tot arreu. L' altre un braç, l' altre un peu, l' altre ab las camés trencades, tot son degradats causades per los fochs i canons... —Y això encara fan las nacions que 's diuhen civilizadas!

Una gran massa de gent pobres tota y mal vestita, pel carrer van dechats ella saben ab quin intent. Molts tiran que axò vevent, temen lo que 'l pot passar, tots procuran escapar desperats per tot arreu... —Lo que pintat aquí 's veu prácticament se veura.

GUIA DE BARCELONA

Fondas notables.—Després de la del Ninot, descrita ja, venen las de las Quatre Naciones, Jostin, Orient, Continental, Falcó, Martin y l' Gran Hotel Internacional. Allí ho trobarán tot seuyor. Los criats allí no son mossos; un no gusa demanarlos res, perque semblan milio-

naris que vulgan ferros la mercè de servirlos per una estona. En aquestas no pot anarhi la gent de la poca roba, perque li cobrirán lo compte pel sistema de de Pelouso l' pobre Peret.

La Peninsular, Espanya, Catalunya, Sigle, Univers, Caballers, Esteve (la dels toreros), Marina, Sabre, Cap de Greus, etc., etc., son las entusiastas y propis dels botiguers y comerciants de fora.

Quedan després un reguirrell de grans restaurants para gastar mitja pela per ápat, quins principals son los següents: Nacional, Jardí, Agüestinet, Centro, Sant Antoni, Llobregat, a can Putis, a cal Ojagat, a cal Aferta pobres, etc., etc., y tirant cap a Montjuich la Satalla, Font Trubada, Font del Gat y alguna altra. En aquestes punta no 's donarà vergonya de manar y demanar als mossos (allí no hi han criats tot lo que 'n donguí la gana de menjar, y quedarent admirats de veure com

treigian verdaderas pirámides de plats; plens sense llenar ni una sola gosa de sach.

Y a qui no li arribin los capitals a poderse gastar mitja peseta per ápat també li donarém una guia para emmarcar ó brenar per cinch céntims y bon profit, per més que això últim ja casi sigui miracle.

Aquests establiments de la high life de la quinquilla dels pobres se troban per terra en infinit de cantonades, planes, carrers y portas de salons de ball. Allí veurán un home ab ample barret de palla al estiu ó ab mocador lligat al cap al iorn, ab unes balansas a la mà,

que ensenyi al públic, com indicant que las servas están més ben ahinades que las de la justícia. Li demanan en terra d' escudelles, y dos céntims de cacahues, total cinc centims, y ja tean taula parada en quanserol podria que trobin desocupat. Després de tan succulent alimentació se fan un tip de aygua, fuman una borilla de calé y si no reventan desseguida, no pretinguin pas negar la Providencia.

Acabada la guia per la manduca, ara fins la setmana entrant.

La setmana passada morí a Sant Celoni una pobre dona, y per no ser filla d' aquella població, lo rector conta al fill de la difunta, un treballador, lo doble del enterro del que havia fet pagar per entrar a una persona nascuda a Sant Celoni.

A quin dimontri de llibre deu haver trobat aquest esperat rector lo modo de cobrar los enterros segons la població d' about son fill!

Quantes teclas fan tocar las ganas de fer quartos!

Y continúem ab Sant Celoni. Lo vicari d' aquesta vila, portant Son Amo a las mans, l' altre dia las entrecingá contra un treballador que descorregas sach de cincent d' un carro. Y com l' obrer fes tan cas del santans com jo del que hi trobat avuy, lo reverent figu més cremat que una torrada de pa negre.

L' endema l' jutje municipal crida l' obrer y li feu un sermó que fou escoltat com qui sent ploure. (Mania clerical de sermonar!) Y alguns fillores de la vila, que vagin present exemple.

Del millor dels capellans, fulgure ara, després y abans.

No sé qué dimontri deuria passar l' altre dia a la Rambla del Poble Nou, que aneren a trompades un ruc negre y un jove de 19 anys, emportantsen abundant collita de bolets l' emolatant.

Si no es cosa de diners ó de mossos, m' hi juro un castel de frare que fou alguns genaitat capellenuda.

TRENCA-CLOSCAS
(NOTA BLANCA)
Formar ab aquestas lletres lo nom d' una població catalana.

SOLUCIONS
A LAS CABODIAS DEL NÚMERO PASSAT
KARADIA—SOLA—DE. ANAGRAMA—ACÉS, CERR, SECA.

CORRESPONDENCIA ADMINISTRATIVA

E. E. (Santa Coloma de Queralt).—Rebudas 10 pesetas. Aquesta setmana se li envian los 4 folletos.

J. E. (Port bon).—Rebudas carta-ordre.

R. E. (Tivenys).—Rebuda Los saltes. Enviar li folletos.

M. M. (Atanya de Mar).—Rebudas 6'45 pesetas en abonos, com també se rebieren los altres. Los seus comptes están equivocats. Ja li escriurém.

J. R. (Vilassar).—Rebudas en las duas partidas 10'05 pesetas.

D. E. (Granadella).—Rebudas 4'15 pesetas. Ara té pagat fins tot l' Octubre del 84.

J. C. (Carme).—Está be, y l' encàrrech de La Pobla cumplert.

F. P. S. (Lleyda).—Rebuda la lletra.

R. E. (Tivenys).—Efectivament fou una equivocació lo envío d' aquell paguet.

J. E. (Masgrau).—Rebuda y acceptats los comptes. Del demà se 'n rebra instruccions per carta.

J. F. (Masquefa).—La primera no 's va rebre. Ara no pot insertarse per ser l' assumpto massa atrasat, ademés de tindre poch interés general.

Barcelona.—Tipografía LA ACADEMIA, Rmde de la Universitat, 4